

Instruktion från Evira

Övervakning av märkning och registrering **FÅR OCH GETTER**

Länsveterinärens åtgärder

Övervakning av märkning och registrering – Får och getter

Innehåll

1. Allmänt.....	3
2. Tillsynsskyldighet och val av gårdar som övervakas	3
3. Övervakningsprotokoll.....	4
3.1. Registrering av protokoll	4
3.2. Arkivering av protokoll.....	4
4. Länsveterinärens åtgärder	5
4.1. Resultat.....	5
4.2. Länsveterinärens slutsatser om ID-kontrollen.....	5
4.3. Fortsatta åtgärder från länsveterinärens sida	5
4.3.1. Efterkontroll.....	6
5. Slutsatser om tvärvillkoren	6
5.1. Tillsynsuppgifterna	6
5.2. Bedömning av hur författningarna följts	7
5.3. Försummelse av tvärvillkoren.....	11
5.3.1. Hörande	12
5.3.2. Registrering av tvärvillkorspåföljder i tillämpningen	12
5.3.3. Ringa försummelse enligt systemet för tidig varning	12
5.3.4. Uppprepningar	13
5.4. Insändande av kopia av protokoll över slutsatser från RFV till NTM-centralens koordinator ...	17
6. Förhindrande av inspektion.....	17

Övervakning av märkning och registrering – Får och getter

1. Allmänt

Myndighetens verksamhet ska bygga på behörighet enligt lag och lagen ska följas noggrant inom myndighetsarbetet. Myndigheternas anvisningar är till sin juridiska karaktär inte bindande för andra myndigheter eller aktörer. Frågor som rör tillämpandet av lagstiftningen avgörs i sista hand av domstol. Tolkningarna i dessa instruktioner är Eviras syn på hur lagstiftningen borde tillämpas.

I dessa instruktioner ger Livsmedelssäkerhetsverket Evira anvisningar om hur man ska förfara i tillsynen över märkning och registrering av får och getter. Tillsynen bygger på kommissionens förordning (EG) nr 1505/2006 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 21/2004 när det gäller miniminivån för de kontroller som ska utföras för identifiering och registrering av får och getter. Nationella bestämmelser om organiserandet av tillsynen ingår i lagen om ett system för identifiering av djur (238/2010). Märkningen och registreringen av får och getter regleras av JSM:s förordningar 469/2005 och 356/2008 om ändring av jord- och skogsbruksministeriets förordning om märkning och registrering av får och getter.

Om övervakningen av tvärvillkor föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013, kommissionens delegerade förordning (EU) nr 640/2014, kommissionens genomförandeförordning 809/2014 samt på nationell nivå i lagen om verkställighet av jordbruksstöd (192/2013) och statsrådets förordning (7/2015) om föreskrivna verksamhetskrav enligt tvärvillkoren samt övervakningen av att verksamhetskraven och kraven på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden följs.

Anvisningarna i denna instruktion gäller alla sådana tillsynsmyndigheter som avses i 24 § i lagen om ett system för identifiering av djur och i 16 § i JSM:s förordning (469/2005) och, när det gäller övervakningen av tvärvillkor, de tillsynsmyndigheter som avses i 2 kap. i lagen om verkställighet av jordbruksstöd.

2. Tillsynsskyldighet och val av gårdar som övervakas

Årligen övervakas minst 3 % av alla får- och gettdjurshållare så att minst 5 % av medlemsstatens djurbestand omfattas av kontrollen. För kontroller på ort och ställe väljs gårdarna centralt i regel utgående från riskanalyser i Eviras samplingar. NTM-centralens landsbygdsavdelning och Statens ämbetsverk på Åland har dessutom möjlighet att ta med får- och gettgårdar i kontrollen också utgående från sina egna iakttagelser och information man eventuellt erhållit från andra tillsynsmyndigheter.

Utvidgad kontroll

Om det i samband med någon annan övervakning konstateras överträdelser av lagstiftningen om märkning och registrering av djur ska övervakningen utsträckas till att gälla märkning och registrering av djur, när den konstaterade bristen är på nivån status 3 (allvarlig brist) eller om det konstateras brister på nivån status 2 (lindrig brist) hos minst 20 % av djuren.

Om brister i märkningen och registreringen av får och/eller getter däremot konstateras på ort och ställe till sådana delar, att det påverkar de djurarvoden/stöd

Övervakning av märkning och registrering – Får och getter

som EU eller medlemsstaten i fråga betalar till djurhållaren, ska NTM-centralen utvidga kontrollen till att gälla det berörda stödet/bidraget.

NTM-centralerna ska följa upp hur kontrollerna framskrider och löper inom sitt område. De grundläggande kontrollerna av märkningen och registreringen av får och getter på ort och ställe på gårdarna ska slutföras innan kalenderåret löper ut.

3. Övervakningsprotokoll

Över varje kontroll ska upprättas ett övervakningsprotokoll (för tvärvillkorens del ett observationsprotokoll), i vilken detaljerat antecknats resultaten av kontrollerna, eventuella otillfredsställande iakttagelser, kontrollorsaken och närvarande personer. Producenten eller hans representant ska få möjlighet att underteckna rapporten och vid behov kommentera innehållet. Av övervakningsprotokollet ska också alltid lämnas eller levereras en kopia till djurhållaren. Kontrollrapporten ska göras upp inom en månad efter kontroll på plats.

I sådana fall, då kontrollen måste kompletteras på ort och ställe efter besöket, ska det antecknas i protokollet att kontrollen fortsätter. En datumanteckning anger när den fortsatta åtgärden i fråga (besöket på gården, registerutredningen eller annan utredning) planerats vidtas. Vid alla korrigeringar i det ursprungliga övervakningsprotokollet ska personen som gör korrigeringen anteckna sina initialer och datumet för korrigeringen.

3.1. Registrering av protokoll

NTM-centralen ska föra in resultaten av kontrollen (övervakningsprotokollen) i ID-tillsynsprogrammet. Av eventuella bilagor, som det inte är möjligt att föra in på elektronisk väg, ska utan dröjsmål lämnas en kopia till länsveterinären. Särskilt snabbt ska lämnas kopior av bilagor till sådana protokoll, i vilka ett eller flera djur har status 3 och som då åtföljs av en begäran om utredning.

Länsveterinären ska föra in sina slutsatser om kontrollen i tillsynsprogrammet och NTM-centralen ska vidta de efterkontrollåtgärder som länsveterinären eventuellt bestämt om och slutföra dem före den 15 mars året därpå.

Alla registreringar i ID-tillsynsprogrammet ska vara slutförda före utgången av mars året därpå.

3.2. Arkivering av protokoll

NTM-centralen ska arkivera alla övervakningsprotokoll i original med bilagor.

Länsveterinären ska arkivera kopior av protokollen med bilagor för sådana kontrollers del, där allt inte varit i ordning eller där det har gjorts andra iakttagelser som kräver uppföljning. Av andra övervakningsprotokoll ska länsveterinären arkivera en kopia av de två första sidorna och länsveterinärens slutsatser om kontrollen. Sidorna om själva djurhållningsplatsen behöver således inte arkiveras.

Övervakning av märkning och registrering – Får och getter

4. Länsveterinärens åtgärder

Länsveterinären ska dra djur- och gårdsspecifika slutsatser om tillsynen över registreringen och märkningen utgående från varje kontrollbesök. Slutsatserna om tillsynen förs in i databasen med hjälp av ID-kontrollprogrammet.

Länsveterinären ska sända slutsatsen om kontrollresultatet till gården.

Om resultatet av tillsynen inte resulterat i restriktiva föreskrifter för en djurhållningsplats eller hela hjorden, räcker ett meddelande i form av en rapport/utskrift av sidan med länsveterinärens slutsatser.

Om resultatet av tillsynen resulterat i restriktiva föreskrifter för en djurhållningsplats eller hela hjorden, kan denna rapport bifogas till de skriftliga restriktiva föreskrifterna.

4.1. Resultat

I denna punkt antecknar länsveterinären det djurspecifika ID-kontrollresultatet:

- 1 = I ordning, inga anmärkningar
 - Får- och gettdjur med status 1 eller 2.
- 3 = Allvarliga brister
 - Får- och gettdjur med status 3.

4.2. Länsveterinärens slutsatser om ID-kontrollen

I denna punkt antecknar länsveterinären det djurhållningsplats-specifika kontrollresultatet:

- 1 = I ordning, inga anmärkningar
 - Resultatet är 1 för alla får- och gettdjur på djurhållningsplatsen.
- 3= Allvarliga brister förekommer i märkningen och/eller registreringen av högst 20 procent av får- och gettdjuren på djurhållningsplatsen, resultatet är således 3.
- 4= Det finns allvarliga brister i märkningen och registreringen av mer än 20 procent av får och gettdjuren på djurhållningsplatsen, restriktiva föreskrifter meddelas för djurhållningsplatsen/hela gården.

I punkten tilläggsinformation ska alltid ges motiveringar då slutsatsen av kontrollen är 3 eller 4.

4.3. Fortsatta åtgärder från länsveterinärens sida

Om NTM-centralens landsbygdsavdelning inte har fått djurhållarens underskrift på den begäran om utredning som påkallades av den konstaterade situationen under kontrollbesöket och således inte bevisligen har kunnat överlämna en begäran om

Övervakning av märkning och registrering – Får och getter

utredning, ska länsveterinären vid behov skicka ett brev om hörande till djurhållaren mot mottagningsbevis eller som stämmingsdelgivning. Länsveterinären har också annars möjlighet att vid behov be om önskade tilläggsutredningar i avsikt att få klarhet i saken.

4.3.1. Efterkontroll

Om fel eller brister har konstaterats vid kontrollen av märkningen eller registreringen av får- och getdjur, kan länsveterinären vid behov bestämma (jämför "Instruktion om övervaknings gårdsbesök" punkt 4.5. Begäran om utredning) att NTM-centralen ska göra en efterkontroll av åtminstone de djur som konstaterats vara bristfälliga vid det egentliga kontrollbesöket. Om slutsatsen om kontrollen även för ett enda djur ger status 3 = allvarliga brister, visar ID-programmet alltid att en efterkontroll ska föreskrivas. Som undantag kan man dock betrakta situationer där djuret med säkerhet har kunnat identifieras med bara ett öronmärke, då behöver ingen efterkontroll bestämmas. Efterkontrollen ska i regel utföras inom en månad efter det egentliga kontrollbesöket.

Efterkontrollen kan i vissa fall göras genom att man kontrollerar registret, om bristen eller felet finns i uppgifterna i registret, i annat fall görs kontrollen på ort och ställe.

För efterkontrollen skrivs ut ett separat **efterövervakningsprotokoll**. På protokollet skriver programmet ut endast djuren av nivå 3 i den grundläggande kontrollen. Efterövervakningsprotokollet ska inte skrivas ut förrän man är klar med det grundläggande införandet av data. Eftersom programmet inte har ett automatiskt anmälningsförfarande mellan regionförvaltningsverket och NTM-centralen om föreskrivna efterkontroller, vore det bra om regionförvaltningsverket säkerställer med NTM-centralen (e-postmeddelande, telefon) vilka protokoll som är färdiga för vidare behandling (→ t.ex. protokollets nummerförteckning).

5. Slutsatser om tvärvillkoren

Länsveterinären svarar för slutsatserna av tillsynen över tvärvillkoren vid märkning och registrering av får och getter för de kontrollers del som NTM-centralerna inom hans område utför. Slutsatserna bygger på NTM-centralens inspektörs tvärvillkorsobservationsprotokoll över kontrollen på gården.

5.1. Tillsynsuppgifterna

Då tvärvillkor följs kontrolleras med hjälp av protokollet de bedömningar som varje enskilt djur getts i fråga om fyra kontrollpunkter: Får- och getregistret, Djurförteckningen, Djurets närvaro och Märkningen. Dessutom beaktas eventuella dröjsmål som gäller händelseanmälningar till registret.

Övervakning av märkning och registrering – Får och getter

Länsveterinären kan omedelbart efter att ha dragit slutsatser om ID-kontrollen vidta en granskning av tvärvillkoren för det tillsynsobjekt som är under behandling. Man behöver inte invänta resultaten av en eventuell efterkontroll, eftersom de inte påverkar resultatet av att tvärvillkoren följs. Om en begäran om utredning däremot lämnats till gården, beaktas det svar som getts på begäran om utredning i helhetsbedömningen. Det är möjligt att spara uppgifterna endast om slutsatserna om den grundläggande kontrollen av tillsynsobjektet sparats.

Då uppgifterna sparats i programmet, sammanför en koordinator vid NTM-centralen denna slutsats med kontrolluppgifterna för samma gårds övriga tvärvillkor för att fastställa den slutliga sanktionsprocenten.

5.2. Bedömning av hur författningarna följts

Programmet beaktar alla 1-, 2- och 3-värden som getts i den grundläggande kontrollen. Lindriga brister ('status 2 → resultat 1') i samband med ID-kontrollen beaktas således inte som 'i ordning', men om högst 20 % 2-värden getts, påförs ingen sanktion.

Procenttalet uträknas av alla givna värden, inte för ett enskilt djur. Med andra ord: på en djurhållningsplats med 10 djur, då varje enskilt djur får fyra siffror (av vilka det högsta dvs. sämsta värdet kvarstår som individens resultat → status), överskrids denna gräns, då det i kontrollobjektet getts allt som allt mer än 8 tvåor; $20\% = 100 \cdot 8 / (10 \cdot 4)$. ID-programmet utför beräkningen automatiskt på tvärvillkorsfliken.

För treornas del är det skäl att beakta, att om ett enskilt djur vid kontrolltidpunkten inte befinner sig på djurhållningsplatsen och anmälan om detta försummas, härleder programmet av detta en försummelse i tre avsnitt av författningen (registret, djurförteckningen, anmälningar), vilket åter kan verka vilseledande vid bedömning av försummelsens omfattning.

Beaktande av fördröjda anmälningar vid bedömningen av påföljder

Från och med 2013 ska man också beakta gårdens fördröjda anmälningar när tvärvillkorspåföljderna bedöms. De fördröjda anmälningarna granskas från kalenderårets början fram till tidpunkten för utskrivning av observationsprotokollet.

De fördröjda anmälningarna finns enligt händelsanmälan i ID-tillsynsprogrammet som en separat flik för fördröjda anmälningar under fliken 'Registrering'. Motsvarande uppgifter om fördröjda anmälningar finns också i slutet av observationsprotokollet och slutledningsprotokollen.

Vid bedömningen av de fördröjda anmälningarnas inverkan på tvärvillkorspåföljderna bedöms förseelsens allvar, omfattning och varaktighet. Från och med 2017 kan situationen gällande fördröjda anmälningar konstateras vara i skick vid bedömningen av tvärvillkorspåföljderna också i sådana fall där fördröjningar kan noteras, men där fördröjningarna omfattning, allvar och varaktighet bedöms vara ringa och fördröjningarna kan konstateras ha orsakats av mänskliga misstag. Anmälningarna till registret ska ha gjorts innan gården fått meddelande om övervakningen, m.a.o. kan möjligheten av ett mänskligt misstag inte beaktas om anmälningarna eventuellt gjorts för sent efter att sökanden underrättats om övervakningen.

Övervakning av märkning och registrering – Får och getter

Om allvarliga brister i djurhållningen eller skötseln av gården har observerats under kontrollen på gården, är det inte möjligt att ta mänskligt misstag i beaktande. Med allvarliga brister vid skötseln av gården avses här brister som har observerats under kontrollbesöket för vilka det anses nödvändigt att utvidga kontrollen eller att anmäla de observerade bristerna till en annan, behörig myndighet. Kontrollören har tagit ställning till helhetsbedömningen på gården genom att kryssa för "ja" eller "nej" på följande fråga på sida 2 i protokollet: "Om övriga villkor uppfylls kan fördröjningen räknas som ett mänskligt misstag vid bedömningen av tvärvillkorspåföljderna; vid övervakningstillfället har inte kunnat konstateras allvarliga brister i djurhållningen eller gårdsbruksverksamheten på gården." (Ovan nämnda allvarliga brister har inte konstaterats = kryssa för "Ja", ovan nämnda allvarliga brister har konstaterats = kryssa för "Nej") Samma uppgift har sparats i ID-programmet; fliken "registrering" → "alla anmälningars medelvärden". Att spara fältet är obligatoriskt, vilket innebär att kontrollören alltid ska ta ställning till det då fördröjda anmälningar observeras på gården.

Vid gårdsbesöket har övervakaren antecknat eventuella mänskliga faktorer som finns i bakgrunden till fördröjningarna i protokollet (punkten "Tilläggsobservationer") ifall djurhållaren har berättat att sådana omständigheter har förekommit. Sådana mänskliga faktorer kan vara t.ex. kritiska säsongartade växtodlings- och husdjursarbeten (bl.a. såningstid, skördetid, lamningsperiod), tillfällig arbetsoförmåga hos den person som ansvarar för djurskötseln eller anmälningarna till registret eller sjukdom hos en familjemedlem, oväntade tekniska problem eller en olycka på gården; t.ex. eldsvåda, vattenskada eller motsvarande. Om det inte har antecknats några mänskliga orsaker till de fördröjda anmälningarna i protokollet, går det inte att tillämpa undantagen för mänskliga misstag vid påföljdsbedömningen, även om fördröjningarna annars skulle bedömas vara mycket obetydliga. Om det är fråga om endast en (1) fördröjd anmälning, kan detta ändå alltid tolkas som ett mänskligt misstag. Om undantaget om mänskligt misstag tillämpas vid påföljdsbedömningen sparas i tillsynsprogrammet under punkten "bedömning av fördröjda anmälningar" värdet "-" i alla punkter för förseelsens omfattning, allvar och varaktighet och man kryssar dessutom för punkten "mänskligt misstag använts". Slutresultatet av bedömningen av fördröjda anmälningar är således "i skick". I tilläggsuppgifterna om tvärvillkorskontrollen av märkning och registrering är det bra att notera för djurhållaren att mänskligt misstag har tillämpats vid bedömningen av påföljderna för de observerade fördröjda anmälningarna.

Vid fördröjda anmälningar kan omständigheten mänskligt misstag användas på gården alltid när kriterierna för mänskligt misstag uppfylls, också under flera år i följd.

Övervakning av märkning och registrering – Får och getter

 Tabell 1. Bedömning av fördröjda anmälningar; omfattning, allvar och varaktighet.
 (en anmälan = en händelse som gäller ett djur)

Omfattning (är verkningarna av försummelsen begränsade till gården i fråga eller påverkar de ett mer utbrett område)	Allvar (försummelsens betydelse i förhållande till målen för de villkor som följs)	Varaktighet (den tid under vilken försummelsens verkningar pågår och möjligheten att få verkningarna att upphöra med rimliga medel)	Påföljd
ringa försummelse som har berott på mänskliga misstag*), vid övervakningstillfället har observerats inga allvarliga brister i djurhållningen eller gårdsbruksverksamheten på gården, försummelse inte orsakar omedelbar fara för folkhälsan eller för djurens hälsa	endast en (1) försenad anmälan 2-7 stycken försenade anmälningar och högst 7 % av alla gjorda anmälningar	inte det maximala antalet dröjsmålsdagar alla enskilda fördröjningar av anmälningar är högst 7 dagar, anmälningarna ska ha gjorts innan gården meddelats om övervakningen	Mänskligt misstag (= i skick)
ringa försummelse som inte orsakar omedelbar fara för folkhälsan eller för djurens hälsa, t.ex. fördröjning endast i ett fall eller antalet försenade anmälningar är lågt jämfört med djurantalet på gården	fördröjda anmälningar högst 10 % av alla gjorda anmälningar	dröjsmålen i regel korta	tidig varning (0)
mindre försummelse än normalt; det kan t.ex. förekomma dröjsmål i vissa enstaka fall (händelsens art och datum avgör), ingen betydande inverkan på djurens spårbarhet.	fördröjda anmälningar över 10 % men under 20 % av alla gjorda anmälningar	dröjsmålen i regel ganska korta	1 %
normal försummelse; det kan förekomma dröjsmål i flera olika fall (händelsens art och datum avgör), viss inverkan på djurens spårbarhet.	fördröjda anmälningar minst 20 % men under 40 % av alla gjorda anmälningar	längden på anmälningarnas fördröjning kan variera något	3 %
allvarlig försummelse som har omfattande verkan; dröjsmål i fråga om ett betydande antal anmälningar och/eller fördröjningarna håller många olika händelser (händelsens art och datum för händelsen avgör)	fördröjda anmälningar minst 40 % av alla gjorda anmälningar	dröjsmålen för de fördröjda anmälningarna kan vara påfallande långa	5 %

Övervakning av märkning och registrering – Får och getter

*) t.ex. kritiska säsongartade växtodlings- och husdjursarbeten (bl.a. såningstid, skördetid, lamningsperiod), tillfällig arbetsoförmåga hos den person som ansvarar för djurskötseln eller anmälningarna till registret eller sjukdom hos en familjemedlem, oväntade tekniska problem eller en olycka på gården; t.ex. eldsvåda, vattenskada eller motsvarande. Om det är fråga om endast en (1) fördröjd anmälning, kan detta ändå alltid tolkas som ett mänskligt misstag.

- när påföljdsförslag är 3 % eller 5 %: om dröjsmålen är i regel högst 7 dagar långa och inga andra brister har observerats på gården → kan påföljdsförslaget sänkas t.ex. 3 % → 1 % (se punkt 5.3)
- när påföljdsförslag är tidig varning, 1 % eller 3 %: om dröjsmålen är anmärkningsvärt långa (t.ex. mer än 30 dagar) → kan påföljdsförslaget höjas (se punkt 5.3)

Tabell 2. Lagring av bedömningen av fördröjda anmälningar i ID-programmet

Bedömning	Lagring	
	"bedömning av fördröjda anmälningar" kryssa för	fälten för de fördröjda anmälningarnas omfattning/allvar/varaktighet
I ordning; inga fördröjda anmälningar har observerats	"i ordning"	
I ordning; dröjsmål har observerats men fallet kan anses som ett mänskligt misstag	"i ordning" och "mänskligt misstag använts"	på rullgardinsmenyn: omfattning -/ allvar -/ varaktighet -
Tidig varning	"försummelse"	på rullgardinsmenyn: omfattning '0'/ allvar '0'/ varaktighet '0'
Påföljd 1 %, 3 % eller 5 %	"försummelse"	på rullgardinsmenyn: numeriska värden enligt "påföljd" i kolumn 1 i tabellen

Vid bedömningen av en eventuella påföljd med anledning av fördröjda anmälningar ska man i tabellen för tvärvillkor beakta eventuella påföljdsförslag som rör gårdens andra övervakningsobjekt. De fördröjda anmälningarna utgör således inte en del av ID-tillsynsprogrammets automatiska påföljds-kalkylering. Förslaget till påföljd på grund av fördröjda anmälningar, det vill säga det största numeriska värdet vid bedömningen av de fördröjda anmälningarna i fälten allvar/omfattning/varaktighet anges även som samma värde i fältet "allvar" för helhetsbedömningen av kontrollen. (Tvärvillkorskalkyleringen föreslår exempelvis följande värden i ID-programmets fält: "omfattning" 1, "allvar" 1, "varaktighet" 1, men bedömningen av gårdens fördröjda anmälningar till registret sedan kalenderårets början leder till en påföljd om 3 % som dessutom sparas i fältet "allvar" för helhetsbedömningen av kontrollen). Om

Övervakning av märkning och registrering – Får och getter

bedömningen av "allvar" för de övriga delområdena som föreslås av den automatiska kalkyleringen är större än helhetsbedömningen av de fördröjda anmälningarna flyttas inte det skilda värdet för dröjsmålen till fältet "allvar" för helhetsbedömningen, utan de fördröjda anmälningarna beaktas ändå vid helhetsbedömningen.

Som sammanlagd bedömning av tvärvillkoren föreslås det största av alla värden som föreslagits av den automatiska kalkyleringen (i ID- tillsynsprogrammet fälten 'omfattning', 'allvar' och 'varaktighet') och den påföljd som de fördröjda anmälningarna eventuellt har orsakat.

I tilläggsuppgifterna ska man dessutom alltid anteckna om förslaget till tvärvillkorspåföljd (helhetsbedömning) har berott på gårdens fördröjda anmälningar.

5.3. Försummelse av tvärvillkoren

Då man väljer punkten "Försummelse" på fliken tvärvillkor i tillämpningen öppnas en möjlighet att bedöma försummelsens signifikans, dvs. dess omfattning, allvar, varaktighet, uppsåtlighet och upprepning. Programmet föreslår värden i varje punkt som sanktionsprocenttal och utgående från dem även en helhetsbedömning. Länsveterinären har rätt att ändra förslaget en påföljdskategori i en eller annan riktning från det grundläggande sanktionsprocenttalet som är 3 (1 ← 3 → 5). Programmet föreslår som helhetsbedömning antingen 0 %, 1 %, 3 % eller 5 %.

Vid försummelse för länsveterinären över värdena för försummelsens omfattning, allvar och varaktighet från programmet till slutledningsprotokollet. Värdena antecknas i de reserverade punkterna på protokollets andra sida. I fråga om uppsåtlighet antecknas Ja/Nej. Också i fråga om upprepning antecknas Ja/Nej i protokollet och i fältet för upprepningsvärde dessutom ett värde som multipliceras med tre (stycke 5.3.4. Upprepning). Det högsta procentvärde som gets för omfattning, allvar och varaktighet är den procent som länsveterinären ska föreslå som sammanlagd sanktion för övervakningen i fältet sammanlagd sanktionsprocent i ID-tillämpningen, om inga uppsåtliga eller upprepade försummelse har upptäckts vid övervakningen. I slutledningsprotokollet antecknas denna procent i punkten sammanlagd sanktions-% som är det förslag till påföljdsprocent för villkorsområdet "Folkhälsa, djurhälsa och växtskydd" som övervakningen gett upphov till.

Hela procenten för villkorsområdet "folkhälsa, djurhälsa och växtskydd" kan inte antecknas på något särskilt ställe, eftersom gården kan bli föremål för övervakning också i fråga om andra villkorsområden (övervakning av växtskyddsmedel, förbjudna ämnen för produktionsdjur, övervakning av rester av veterinärmedicinska läkemedel/växtskyddsmedel, övervakning av hygien på mjölk/äggproduktionsgårdar, salmonellaövervakning på fjäderfågårdar, övervakning av iakttagandet av anmälningsskyldigheten i fråga om djursjukdomar, övervakning av handel på den inre marknaden och import, foderkontroll), vilka påverkar sanktionsprocenten för hela villkorsområdet.

Den slutliga påföljdsprocenten framgår först efter att alla tvärvillkorskontroller utförts. Reglerna för beräkningen anges på en bilaga till brevet för hörande.

Övervakning av märkning och registrering – Får och getter

I fältet tilläggsinformation ska alltid också ges en förklaring till hur sanktionsprocenten bildats och framförallt varför det procenttal som programmet föreslagit har ändrats.

5.3.1. Hörande

Från och med år 2009 ska de jordbrukare för vilka länsveterinären föreslår en sanktionsprocent ha beretts tillfälle att bli hörda i ärendet. I Aitta (punkten tvärvillkor/hörande av jordbrukare i fråga om försummelser som observerats i samband med tvärvillkorskontroller) finns olika mallar för brev för hörande. I samband med hörandet skickas till jordbrukaren också en bilaga som innehåller en utredning över beräkningsgrunderna för sanktionsprocenterna i sådana fall då gården övervakas med avseende på flera tvärvillkor än ett. Brevet för hörande och dess bilaga skickas till gården tillika med protokollet med myndigheternas slutsatser. För brevet för hörande ställs frist om två veckor.

NTM-centralens koordinators hör dessutom jordbrukaren i de fall då det är fråga om en uppsåtlig försummelse eller om koordinators tänker höja den föreslagna sanktionsprocenten. Det ska reserveras en tid för hörandet om minst två veckor, vid behov kan fristen också förlängas. Genmålet till brevet för hörande adresseras till inspektören. Att ett genmäle inte lämnas hindrar inte att ärendet behandlas. I bilagan till brevet för hörande finns ytterligare information om registreringen av försummelser.

5.3.2 Registrering av tvärvillkorspåföljder i tillämpningen

När gården påförs en tvärvillkorspåföljd på basis av observationer som gjorts vid den grundläggande övervakningen, väljs på fliken "tvärvillkor" som registreringssituation 'pågår' (inställt värde) varefter man trycker på tangenten "Spara" som är under den. Efter att genmålet till brevet för hörande har kommit kan man här vid behov ändra de föreslagna procenterna. Därefter väljs "Färdig" som situation i registreringen, varefter man igen trycker på "Spara", varefter de registrerade uppgifterna kan läsas i stödtillämpningen och kan användas. Om övervakningen inte leder till några påföljder, eller om jordbrukarens genmäle till brevet för hörande inte leder till några förändringar, väljer man också "Färdig" som registreringssituation och sparar uppgifterna.

5.3.3. Ringa försummelse enligt systemet för tidig varning

Från och med år 2015 kan djurhållaren meddelas om ringa försummelse av tvärvillkoren enligt systemet för tidig varning (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1306/2013, artikel 99). Ringa försummelse leder inte till påföljder för djurhållaren om försummelsen åtgärdas inom utsatt tid. För att korrigera en ringa försummelse som observerats vid kontrollen av tvärvillkoren då det gäller märkning och registrering av djur, ges en tidsfrist på två veckor. Om man vid en senare kontroll som görs inom tre kalenderår upptäcker att försummelsen inte har åtgärdats, är påföljden för försummelsen en minskning med minst 1 % för det ursprungliga observationsåret och även vid upprepade försummelser för de uppföljande kontrollåren (minst 3 x 1 %).

En tidig varning kan ges en gång till för samma försummelse, om tidig varning inte har getts under de tre föregående kalenderåren. Exempel: Gården har getts en tidig varning för en ringa försummelse. Vid följande kontroll har man konstaterat, att den

Övervakning av märkning och registrering – Får och getter

ringa försummelsen har korrigerats inom utsatt tid. Om man vid en senare kontroll som görs inom tre kalenderår upptäcker att samma försummelse upprepas går det inte att ge en tidig varning, utan det blir en påföljd om 1 %.

Systemet för tidig varning kan inte tillämpas vid försummelser som leder till omedelbar fara för folkhälsan eller djurhälsan. Vad gäller märkning och registrering av djur kan ringa försummelse anmälas i de fall då ID-kontrollprogrammets kalkyl föreslår noll (0) som påföljd eller då länsveterinären sänker den föreslagna påföljden till noll. För anmälan av ringa försummelse enligt tidig varning i kontrollprogrammet lämnas en nolla (en s.k. gammal nolla) i fältet för helhetsbedömning.

På fliken för tvärvillkor i ID-kontrollprogrammet införs från och med 2016 ett fält 'retroaktivitet' i samband med upprepad tidig varning. Om det framkommer upprepning i anslutning till tidig varning, registreras ett kryss i fältet i fråga. Motsvarande uppgift blir synlig också på sidan för tvärvillkorspåföljder i slutledningsprotokollet. Uppgiften överförs inte automatiskt till NTM-centralens tvärvillkorskoordinator, och därför måste uppgiften om retroaktiv försummelse av tidig varning också delges NTM-centralen.

Regionförvaltningsverkets länsveterinär sänder meddelandet till djurhållaren då det gäller kontroller som utförts av NTM-centralen inom det egna området. Blanketten om bedömning av lindrig försummelse som sänds till djurhållaren finns på Eviranet, under Sakenheter → Tvärvillkor → Gemensamma.

5.3.4. Upprepningar

Om en producent under en period på tre kalenderår upprepade gånger försummar att följa föreskrifterna om märkning och registrering av sina djur, höjs den sanktionsprocent som ges vid kontrollen. Koefficienten är 3 (3% → 9%), maximalt kan ges 100% (avsiktlig). En förutsättning för att koefficienten tas i bruk är att djurhållaren getts en utredning över den tidigare försummelsen och han getts möjlighet att rätta till saken.

Om en påföljd om 15 % uppnås för upprepade försummelser, ska producenten upplysas om att ifall samma överträdelse observeras på nytt, anses jordbrukaren ha handlat avsiktligt. Då kan påföljdsprocenten stiga ända upp till 100 %. Det är NTM-centralens koordinator som sänder ut brevet med anmärkningen.

I samband med den första upprepningen ska försummelsen alltid bedömas enligt de författningar och kontrollanvisningar som gäller under kontrollåret i fråga som en skild, självständig försummelse oberoende av att samma försummelse har konstaterats tidigare. Bedömningen sparas i fältet "upprepning" i programmet.

När upprepningen registreras i ID-tillsynsprogrammet sätts ett streck (från menyn) som värde i fältet "helhetsbedömning" på fliken tvärvillkor. På motsvarande sätt registreras ett streck (från menyn) i fältet "upprepning" i de fall av försummelse där ingen upprepning har observerats på gården.

Övervakning av märkning och registrering – Får och getter

Första upprepning

Det rör sig om en första upprepning i sådana fall, då samma försummelse konstateras en gång till på samma gård under en tidsperiod på tre kalenderår. Den upprepade försummelsen ska således vara exakt den samma som den försummelse som konstaterats i samband med tidigare kontroller. Det rör sig till exempel inte om upprepning, om man i kontrollen året innan gett gården sanktioner på grund av brister i djurförteckningen och året därpå i kontrollen på samma gård gett gården sanktioner på grund av saknade öronmärken.

Då en försummelse upprepas för första gången, bedöms den som en skild, självständig försummelse i enlighet med denna anvisning och helhetsbedömningen är denna påföljd multiplicerad med tre. Då det rör sig om en första upprepning anges i fältet "upprepning" på tvärvillkorsfliken i ID-kontrollprogrammet den påföljdsprocent som försummelsen medfört i enlighet med kontrollårets författningar och kontrollanvisningar. Man multiplicerar alltså inte själv procenttalet i fråga, utan programmet multiplicerar procenttalet med tre.

Om det en gård under tidigare år varit föremål för flera kontroller av märkningen och registreringen av djuren är det skäl att besöka gården för att kontrollera om en eventuell sanktion verkligen är upprepad. Tillsynskörningarna för de två föregående åren då försummelser förekommit på gården visas nedtill på samma flik. Om gården under tidigare år fått sanktioner till följd av kontrollerna, visas dessa sanktionsprocenttal intill de ovan nämnda föregående tillsynskörningarna. Då är det således skäl att besöka gården för att kontrollera om det rör sig om en upprepning, dvs. om helt motsvarande försummelse som medfört gården en sanktion konstaterats på samma gård under de två föregående åren.

Andra upprepning

Det rör sig om en andra upprepning i sådana fall, då exakt samma försummelse som lett till en sanktion för gården konstateras på samma gård för tredje gången. Det rör sig om en andra upprepning också i sådana fall, då det redan gått två år från den första upprepningen på gården. Begreppet upprepning "nollställs" med andra ord först då exakt samma försummelse under två på varandra följande år inte konstaterats på samma gård.

Då det rör sig om en andra upprepning multipliceras värdet för den första upprepningen fortsättningsvis med talet tre. I praktiken innebär det att sanktionsprocenten 3 efter den första upprepningen i ovan nämnda fall åter multipliceras med tre, varvid den andra upprepningen ger $3 \times 3 = 9$ %.

Övervakning av märkning och registrering – Får och getter

Det tal, som gården påförts för den första upprepningen flyttas alltså till fältet "upprepning" i ID-kontrollprogrammet då det rör sig om en andra upprepning. Man multiplicerar alltså inte talet själv, utan talet multipliceras automatiskt med tre efter att det flyttats (multipliceringen sker mellan programmen, den syns inte i ID-tillämpningen). Det tal som flyttas i samband med en andra upprepning kan således i praktiken vara antingen 3 eller 9 (tabell 3). Om gården redan i samband med den första upprepningen har ålagts en påföljd om 15 % (5 % x 3), tolkas situationen i samband med den andra upprepningen som avsiktlig. Då väljs Ja i fältet "Uppsåtlighet" och påföljden i fältet "Helhetsbedömning" blir minst 15 %. I fältet "Upprepning" sätts då ett streck. Talet i fråga visas fortsättningsvis nedtill på samma flik, där man också finner försummelseerna under de två föregående åren och de sanktionsprocenttal som de medfört gården.

För att veta om det eventuellt redan rör sig om en andra upprepning, ska åter vid behov närmare utredas vad som konstaterats under kontrollerna på gården under de två föregående åren. Detta alltså i det fall att man märker att gården redan tidigare fått sanktioner i ID-kontrollerna under det föregående året.

Tredje upprepning

Det rör sig om en tredje upprepning i sådana fall, då helt samma försummelse som medfört gården en sanktion för fjärde gången konstateras på samma gård. Också i samband med en tredje upprepning finns det tal som ska flyttas nedtill på samma flik, såsom redan konstaterats i samband med en första och andra upprepning. Inte heller nu multiplicerar man själv det tal som flyttas till fältet "upprepning", utan talet multipliceras automatiskt med tre efter att det flyttats. I samband med en tredje upprepning kan talet i fråga i praktiken endast vara 9, i övriga fall tolkas försummelsen som uppsåtlig då gränsen om 15 % påföljd har uppnåtts. Då registreras uppgiften enligt anvisningen ovan som vid en andra upprepning.

Om en försummelse första kontrollåret betraktats som avsiktlig, blir sanktionsprocenten då det rör sig om en upprepning automatiskt 100. Koordinatören har ändå möjlighet att sänka denna procent.

Övervakning av märkning och registrering – Får och getter

Första året påförd sanktion	Första upprepning			Andra upprepning			Tredje upprepning		
	registreras		sanktion	registreras		sanktion	registreras		sanktion
0	0	0 * 3 =	0	0	0 * 3 =	0	0	0 * 3 =	27 -> 15 (max)
1	1	1 * 3 =	3	3	3 * 3 =	9	9	9 * 3 =	27 -> 15 (max)
3	3	3 * 3 =	9	9	9 * 3 =	27 -> 15 (max)	Avsiktlig		15-100
5	5	5 * 3 =	15	Avsiktlig		15-100	Avsiktlig		15-100
Avsiktlig	Avsiktlig		15-100	Avsiktlig		15-100	Avsiktlig		15-100

Tabell 3. Upprepningars värden

År 2015 påförd sanktion	Första upprepning			Andra upprepning		
	registreras		sanktion	registreras		sanktion
0	0	0 * 3 =	0	0	0 * 3 =	0
1	1	1 * 3 =	3	3	3 * 3 =	9
3	3	3 * 3 =	9	9	9 * 3 =	27 -> 15 (max)
5	5	5 * 3 =	15	Avsiktlig		15-100
Avsiktlig	Avsiktlig		15-100	Avsiktlig		15-100

Tabell 4. Upprepningars värden

År 2016 påförd påföljd	2017 första upprepning		
	registreras		sanktion
0	0	0 * 3 =	0
1	1	1 * 3 =	3
3	3	3 * 3 =	9
5	5	5 * 3 =	15
Avsiktlig	Avsiktlig		15-100

Övervakning av märkning och registrering – Får och getter

5.4. Insändande av kopia av protokoll över slutsatser från RFV till NTM-centralens koordinator

En kopia av protokollen (också en skannad version duger) ska skickas till NTM-centralens koordinator inom en månad efter att protokollet upprättats. Om inga försummelser har observerats vid kontrollen räcker det med att resultaten registreras i ID-tillämpningen inom en månad efter att protokollet färdigställts. I dessa fall behöver alltså protokollkopior inte skickas till NTM-centralerna.

6. Förhindrande av inspektion

Enligt artikel 25 i kommissionens kontrollförordning 809/2014 kan kontroller på plats förhandsanmälas, förutsatt att detta inte strider mot kontrollens syfte. I sådana fall där kontrollen förhandsanmälts, men jordbrukaren per telefon meddelar att man inte får besöka gården för utförande av tvärvillkorskontroll, ska jordbrukaren underrättas om att kommunen avslår stödansökan ifall jordbrukaren sätter hinder i vägen för att kontrollen genomförs (1306/2013 artikel 59.7.)

Därefter ska man försöka genomföra en inspektion på den gård som ska övervakas.

Om jordbrukaren ännu när gården besöks sätter hinder i vägen för inspektionen, antecknas i fältet för ytterligare uppgifter i inspektionsprotokollet:

- Jordbrukaren har förhindrat att granskning utförs och
- Jordbrukaren har underrättats om att hindrandet av inspektion leder till att man på kommunen kommer att avslå jordbrukarens stödansökan.

På samma sätt görs också ifall inspektören slutligen måste begära handräckning av polis för att kunna genomföra andra inspektioner än tvärvillkorskontroll.

I tillämpningen registreras "övervakas ej" och i fältet för ytterligare uppgifter skrivs samma uppgifter som i punkten för ytterligare uppgifter i övervakningsprotokollet.

Vid gårdsbesöket överlämnas inget brev för hörande till jordbrukaren, utan hörandet utförs först av kommunen i samband med att beslutet om förkastande av stödansökan fattas¹

i

¹ Stöd för vilka ansökan avslås: Av EU helt finansierade direktstöd (grundstöd, förgröningsstöd, bidrag för jordbruksgrödor, stöd till unga jordbrukare, bidrag för nötkreatur, bidrag för mjölkkor, får- och getbidrag), EU:s delfinansierade stöd (miljöersättning, ersättning för ekologisk produktion, kompensationsersättning och ersättning för djurens välbefinnande) samt nationella nordliga hektarstöd (delvis)